

A KORMÁNYZAT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK FŐ VONÁSAI, AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALAKULÁSA A 2015. ÉVBEN

Bevezetés

Magyarország 2010-ben az összefogás útjára lépett, ezzel lezárta a megosztottság és a kudarcok korszakát. A magyarok bebizonyították, hogy ha összefognak, nagy dolgokra képesek. Az elmúlt évek erőfeszítéseinek köszönhetően Magyarország ma már jobban teljesít.

*A költségvetés egyik legfontosabb kérdése mindig az, hogy mennyi pénz marad a lakosságnál, az embereknél. Az elmúlt években úgy növekedett a lakosság széles rétegeinek jövedelme, hogy az állam egyúttal felelős gazdálkodást folytatott: az államadósság mértéke csökkent, a pénzügyi fegyelem erősödött. A 2015. évi költségvetés megőrzi a kormányzás eddigi eredményeit. Így a családi adókedvezményeknek köszönhetően jövőre 240 milliárd forint marad a magyar családoknál. Megvédjük a rezsicsökkentést is, amelynek köszönhetően a háztartások rezsiterhei 20-25%-kal mérséklődtek. Egy magyar háztartás átlagosan 150 ezer forintot spórolhat meg évente. Mindezekon túl, közös erőfeszítéseinknek köszönhetően, a tisztességtelen eljárást alkalmazó bankoknak vissza kell fizetniük azt a mintegy 1000 milliárd forintot, amit elvontak a lakosoktól, családoktól. A hitelesek vagy pénzhez jutnak, vagy – ha még élő hitelszerződésük van – 25-30%-kal csökkenhet a törlesztő részletük. Mindezeknek köszönhetően **a 2015-ös költségvetés a banki elszámoltatás költségvetése** lesz. Az elszámoltatás eredményeképpen több pénz marad a családoknál, ezáltal nőnek a lakossági megtakarítások és a fogyasztás, amely ösztönzi a gazdasági növekedést és kedvező hatást gyakorol a költségvetés bevételeire. A Kormány emellett továbbra is elkötelezett a pénzügyi stabilitás, a munkahelyteremtés és az államadósság csökkentése mellett.*

A CSALÁD AZ ELSŐ

Jövőre is családi adórendszerben adózunk, 240 milliárd forint marad a magyar családoknál. A kiskeresetű többgyermekes családoknak zsebében marad a teljes bruttó fizetése. 2016-tól kezdve 4 év alatt fokozatosan a kétszeresére, a gyermekenkénti **10 ezer forintról 20 ezer forintra emeljük a két gyermeket nevelő szülők kedvezményét.** Újdonság, hogy a **házasságkötést is adókedvezményvel ösztönözzük.** A házasságkötést követő 2 éven át havi 5 ezer, azaz évi 60 ezer forint adócsökkentést kapnak az első házasok. A gyed-extrát 2015-ben is folytatjuk, mert bebizonyította, hogy ösztönzi a gyermekvállalást és a kisgyermekes édesanyák foglalkoztatását. 2016-ban **új otthonteremtési programok** indulnak, ennek törvényi feltételeit már 2015-ben megteremtjük. Mindezek mellett a banki elszámoltatásnak köszönhetően mintegy **1000 milliárd forint járhat vissza a magyar családoknak, a törlesztő részletek pedig akár 25-30%-kal is csökkenhetnek.**

MUNKA MINDENKINEK

A Kormány azt szeretné elérni, hogy Magyarországon mindenkinek legyen munkája és ne szoruljon jövedelempótló támogatásokra. Ennek megfelelően 2015-ben **még több ember számára lesz elérhető a közfoglalkoztatás**. A jövő év folyamán a Kormány az eddigi 200 ezer felett további, több tízezer főnek teszi lehetővé, hogy részt vegyen a közmunka programban. Emellett folytatódnak a foglalkoztatást ösztönző kormányzati programok, így a **Munkahelyvédelmi Akció**. Újdonság, hogy jövőre már **a kisgyermekes szülők részmunkaidős foglalkoztatása után is jár adókedvezmény**. A foglalkoztatás bővülése azt eredményezi, hogy az államnak kevesebbet kell majd költenie segélyekre és jövedelempótló támogatásokra.

INGYEN TANKÖNYV ÉS PEDAGÓGUS BÉREMELÉS

2015-ben a köznevelés megújításának folytatása is kiemelt feladat. Minden eddiginél több gyermek jut **ingyenesen tankönyvhöz**. 2015 szeptemberétől a korai fejlesztés érdekében **3 éves kortól kötelező lesz az óvoda**. Mindezek mellett 2015-ben is **folytatjuk a pedagógus-béremelést** és a duális szakképzési rendszer bővítését. A Kormány már megkezdte a 2030-ig szóló felsőoktatási koncepció megalkotását is.

TÖBB PÉNZ AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN

A Kormány folytatja **az egészségügy fejlesztését, az ágazat jövőre több pénzhez jut**. Kiemelt cél a háziorvosi rendszer megerősítése, ennek megfelelően **növeljük a háziorvosok juttatásait**. Folytatjuk a fiatal orvosok itthon tartását ösztönző programokat, valamint a **kórházak fejlesztését és az adósságaik rendezését**. Az új egészségügyi rendszerben kiemelt szerepet játszik majd az egészségmegőrzés, valamint az **előzetes szűrési rendszer megerősítése**.

A RENDVÉDELMI DOLGOZÓK MEGBECSÜLÉSE

2015-ben elindul a fegyveres és rendvédelmi életpálya-modell. Az ebben az ágazatban dolgozók illetménye **2015 júliusában 30%-kal nő**. A jövő évi illetményemelést további bérnövekedések követhetik, a Kormány emellett kidolgozza a rendvédelmi dolgozók **új lakástámogatási programját** is.

TÁMOGATÁS A GAZDÁKNAK

A Kormány úgy alakítja át az agrártámogatási rendszert, hogy a forrásokat elsősorban **a munkahelyeket teremtő mezőgazdasági ágazatok** kapják. Mindezek mellett több adóváltozás is segíti a mezőgazdaságból élők életét. A mezőgazdasági termelői szektor beszerző és értékesítő szövetkezeteit **mentesítjük a helyi iparüzési adó alól**. Az élő és félsertés áfájához hasonlóan 2015. január 1-jétől **27%-ról 5%-ra csökken a köztes terméknek minősülő, nagy testű élőállatok** (szarvasmarha, juh és kecske) és vágott testek értékesítésére alkalmazandó áfa kulcs.

ÉRTÉKÁLLÓ NYUGDÍJAK

2015-ben is megőrizzük az időskori ellátások összegét, **a nyugdíjak az infláció mértékével fognak növekedni**. Az idősök terheit mérsékli a **rezsicsökkentés** is, amelynek eredményeit a Kormány a nemzeti közmű-szolgáltatási rendszer elindításával szeretné megőrizni. Folytatjuk a **Nők 40 programot**, amely a nők megbecsüléséről szól. A program lehetővé teszi, hogy a 40 év munkaviszonnyal rendelkező nők nyugdíjba mehessenek. Eddig 135 ezren éltek ezzel a lehetőséggel.

TÖBB UNIÓS FORRÁS

A korábbi sikeres tárgyalásoknak köszönhetően a következő hét évben összesen **12 ezer milliárd forint uniós forrás érkezik** majd Magyarországra. A Kormány célja, hogy a fejlesztési, beruházási támogatások legalább **60%-át gazdaságfejlesztésre és munkahelyteremtésre** fordítsa. Ez az elkötelezettség már a 2015-ös költségvetésben is jól tükröződik. A cél az, hogy Magyarország az összes rendelkezésre álló uniós forrást lehívja. Az eddigi eredmények jó alapot adnak a jövő évi költségvetési tervezéshez is.

BÜROKRÁCIACSÖKKENTÉS

Az ország gazdasági versenyképességének további javításához elengedhetetlen a **bürokrácia csökkentése**. 2015-től tovább **csökken az ügyintézési határidő** a jelenlegi 21 napról, az általános 15 napra, ami legfeljebb 15 nappal hosszabbítható. 2016-tól 2018-ig **állami rezsicsökkentést hajtunk végre**, azaz számos illeték és bírság csökken, vagy kivezetésre kerül, és számos szükségtelen szabályozás megszűnik. Jövőre 260-ra növeljük a kormányablakok számát, amelyeknek kiemelt szerepük lesz az új integrált ügyfélszolgálati rendszerben is. Jelentős fejlesztések várhatóak az IT-szektorban is: A Kormány célja, **hogy 2018-ig minden háztartásban elérhető legyen szélessávú internet** és a vállalkozások számára egyre nagyobb arányban legyen elérhető az elektronikus ügyintézés. Az állam működése hatékonyabbá és olcsóbbá válik, ezzel párhuzamosan 2016-ban elindul **a közszolgálati életpályamodell**.

STABIL PÉNZÜGYEK, TARTÓS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS

A Kormány továbbra is elkötelezett a pénzügyi stabilitás megőrzése és a gazdasági növekedés ösztönzése mellett. A 2015-ös költségvetés **2,5%-os gazdasági növekedéssel és 2,4%-os költségvetési hiánnyal számol**. Változatlan cél az **államadósság további csökkentése**, a költségvetés 75,4%-os GDP-arányos szinttel számol.

Részletek

I. Stabil pénzügyi helyzet, tartós gazdasági növekedés, javuló szociális biztonság

A 2010-es kormányváltás óta a gazdaságpolitika célja a foglalkoztatás bővítése, a versenyképesség javítása, a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés biztosítása, valamint az államadósság csökkentése és a költségvetési hiány 3% alatt tartása. Ennek érdekében a Kormány az elmúlt 4 és fél évben jelentős strukturális átalakításokat hajtott végre, többek között a munkaerőpiac, a nyugdíjrendszer, az adórendszer, az oktatás és a közigazgatás területén.

Az eredmények azt mutatják, hogy a költségvetési és pénzügyi egyensúly helyreállítására, az államadósság csökkentésére, valamint a munkaerőpiac keresleti és kínálati alkalmazkodására, a gazdasági növekedés újraindítására irányuló törekvések már meghozták az elvárt pozitív fordulatot. Az elért eredmények jelentőségét bizonyítja, hogy Magyarország 2013 júniusában kikerült a 2004 óta fennálló túlzottdeficit-eljárás alól.

A Kormány fenntartható költségvetési pályát biztosító gazdaságpolitikáját a pénzügyi piacok is elismerik. Ennek kézzelfogható jele, hogy az államadósság finanszírozási költsége számottevően csökkent, és az állampapírhozamok is rekord alacsony szintre süllyedtek az elmúlt időszakban, új történelmi minimumhozamok alakultak ki az állampapírok piacán.

Egy sikeres gazdasághoz nemcsak az állam adósságának leépítésére van szükség, hanem a magánszektor adósságát is egészséges szintre kell csökkenteni. Ennek érdekében megkezdődött a magánszektor jelentős mértékűre duzzadt adósságának leépítése. Elmondható, hogy a lakossági megtakarítások emelkednek, a fizetési mérleg egyenlege pedig tartósan pozitív tartományba került, azaz több árut és szolgáltatást exportál hazánk, mint amennyit behoz az országba. Ennek köszönhetően a korábbi időszakokkal ellentétben a pénz nem ki-, hanem beáramlik az országba, ezzel is gazdagítva az itthon működő vállalkozásokat, a gazdaság teljesítményét.

A fegyelmezett fiskális politika, a külső egyensúly jelentős javulása, az állam és a háztartások eladósodottságának mérséklődése mind hozzájárult ahhoz, hogy a magyar gazdaság immár fenntartható növekedési pályára állt, és az ország sérülékenysége folyamatosan csökken.

A legfrissebb makrogazdasági adatok arról tanúskodnak, hogy a magyar gazdaság 2013-ban beindult növekedése tovább erősödött 2014-ben, ezenkívül tartóssá vált egy egészségesebb, kiegyensúlyozottabb növekedési szerkezet irányába történő elmozdulás. Összességében a 2014. év egészére 3,2%-os GDP-növekedés valószínűsíthető.

A növekedést nagymértékben támogatja, hogy a kormányzati intézkedések következtében a lakosság rendelkezésre álló jövedelme emelkedik, ami élénkíti a fogyasztást. A lakosság keresletnövekedését segíti a rezsicsökkentés, a devizahitelek terheinek csökkentése, a reálbérek és a reáljövedelmek emelkedése, továbbá a

foglalkoztatás fokozatos növekedése. E kedvező hatások az év hátralevő részében tovább erősödhetnek, támogatva ezzel a háztartások fogyasztásának bővülését.

A fogyasztási kereslet fellendülése mellett a beruházások növekedése jelentősen erősödött, amit az építőipar felfutása, az uniós források, az alacsony hozamkörnyezet, a Növekedési Hitelprogram és a vállalati szektor erőteljes aktivitása egyaránt támogatott. A beruházások számottevő bővülése kedvező, hiszen a felhalmozási kiadások nemcsak rövid, hanem hosszú távon is támogatják a gazdasági növekedést.

A külpiaci kereslet élénkülése, ezzel párhuzamosan pedig a feldolgozóipari termelés és kivitel fokozódott a 2014. év első felében. Ebben jelentős szerepet játszik a járműgyártás folyamatosan bővülő kibocsátása és a kapacitásbővítések. Az év egészében a nettó export pozitívan járulhat hozzá a gazdasági növekedéshez.

A Munkahelyvédelmi Akció és a közfoglalkoztatási programok kiterjesztésének eredményeképpen pozitív tendencia figyelhető meg a munkaerőpiacon is: a foglalkoztatottak és az aktívak száma jelentősen meghaladja a válság előtti szintet. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta is folyamatosan csökken. A kedvező folyamathoz hozzájárult mindezekon felül a munkavállalást ösztönző eszközrendszer átalakítása.

2015-től kezdve az ideai évben beindult kedvező folyamatok maradhatnak fenn, miközben a gazdasági növekedés szerkezete még kiegyensúlyozottabbá válik. Az európai konjunktúrával kapcsolatos kockázatok, valamint az orosz-ukrán válság esetleges eszkalálódása ugyanakkor negatívan érinthetik a külső kereslet, így a magyar exportkilátásokat. Ezt azonban a belföldi felhasználás élénkülése ellensúlyozhatja. 2015 egészében 2,5%-os GDP-növekedés prognosztizálható.

A pedagógusbér-emelés, valamint a közszférában 2015-ben működni kezdő további életpálya-modellek szerinti illetményemelések, a rezsicsökkentés, a foglalkoztatottság bővülése, ezáltal pedig a reáljövedelmek emelkedése következtében a háztartások fogyasztási kiadása várhatóan 2,6%-kal növekszik jövőre. A devizahitelekkel kapcsolatos banki elszámoltatás és ezáltal a lakosságnál jelentkező többletjövedelem szintén jelentős mértékben segíti a fogyasztás bővülését. A belső kereslet így 2015-ben egyre nagyobb mértékben járul hozzá a gazdaság növekedéséhez.

A közösségi fogyasztás az ideai évhez képest csökken jövőre a kormányzati intézkedések eredményeként. Az alacsony kamatkörnyezet, a kedvezményes vállalati hitelek és az uniós források hatékonyabb felhasználása következtében a beruházási aktivitás továbbra is növekedhet: a nemzetgazdasági bruttó állóeszköz-felhalmozás további emelkedése prognosztizálható a 2015. évre.

A kiegyensúlyozott gazdasági növekedés alacsony fogyasztói áremelkedéssel párosul, amely kiszámítható gazdasági környezetet teremt a gazdasági szereplők számára. 2014-ben főként a rezsicsökkentések eredményeként a fogyasztói árak összességében várhatóan nem nőnek, és 2015-ben is mérsékelt, 1,8%-os inflációs rátával lehet számolni a csökkenő energiaárak, valamint az eurózóna alacsony inflációja következtében.

II. Az államháztartás céljai és keretei

1. Költségvetés-politikai keretek

A Kormány az elmúlt évek alatt fenntartható, 3%-os hiányszint alatt stabilizálta a költségvetést, és visszafordította az államadósság GDP-hez viszonyított arányának a korábbi, szocialista kormányzattól örökölt, tartósan emelkedő trendjét, amely nagymértékben felelős volt az ország pénzügyi sérülékenységeért. E stabilizálásra a gazdaság fejlesztése, a gazdaság növekedése teremtett alapot.

A Kormány továbbra is elkötelezett a költségvetési hiány, valamint az államadósság csökkenő pályájának biztosításában. A 2015. évet érintő költségvetési politika prioritásának tekinti a gazdasági növekedés támogatását, illetve megőrzését.

A Kormány felülvizsgálta a Konvergencia Programban szereplő hiánypályáját, mely alapján a 2015. évre vonatkozóan a GDP arányában 2,4%-ra módosította az európai uniós módszertan szerinti hiánycélját.

A 2015. évi költségvetés úgy került kialakításra, hogy ne gátolja a gazdaság élénkülését, és emellett az alábbi követelmények is teljesüljenek:

- az Alaptörvénnyel összhangban a költségvetési hiány nagysága biztosítani tudja az államadósság GDP-hez viszonyított aránya mérséklődjön,
- a GDP arányában az államháztartás kiadási oldala, ezáltal az újraelosztás mértéke csökkenjen,
- az államháztartási törvénynek megfelelően a gazdasági ciklus hatásától és az egyszeri tételektől megtisztított, strukturális hiány összhangban legyen a kitűzött 1,7%-os középtávú költségvetési céllal.

A 2015. évi költségvetési törvényjavaslatban az előre nem várt kockázatok kivédése érdekében ismételten lesz Országvédelmi Alap előirányzat.

Továbbá a központi költségvetési szervek pénzügyi problémáinak kezelésére a céltartalékok között 60,0 milliárd forint áll rendelkezésre a jövő évben, amely a Kormány döntését követően használható fel. Az előirányzat lehetőséget biztosít évközben a tartozásállománnyal összefüggő gazdálkodási nehézségek rendezésére a leginkább érintett ágazatokban (pl. egészségügy).

A Kormány kiemelt prioritásként kezeli 2015-ben is (akárcsak tette azt a 2013-2014. években) olyan beruházások megvalósítását, amelyek által gyarapodik a nemzeti vagyon. Ennek érdekében fennmarad a Beruházási Alap rendszere, amelynek célja, hogy az állami vagyon hasznosításából, értékesítéséből származó bevételek az állami vagyon bővülését eredményező kiadások fedezetéül szolgáljanak.

Az elkövetkező éveket illetően fontos feladat az uniós támogatások átszervezése, átstrukturálása, a gazdaságfejlesztést támogató beruházások előtérbe helyezésével.

Az uniós támogatások hatékonyabb felhasználása mellett fontos kiemelni azokat a területeket, amelyek a fejlesztési célirányok lehetnek. Ezek közé tartozik a járműipar, az elektronikai ipar, a logisztika területe, az egészségipar, a turizmus és az élelmiszeripari szektor. Ezen területeknek vannak olyan növekedési lehetőségeik,

amelyek jobb kihasználás mellett képesek arra, hogy a foglalkoztatást is jelentős mértékben növeljék.

Mindezek mellett a 2015. évi költségvetés főbb célkitűzései a következők:

- a bankok elszámoltatása, melynek következtében csökkennek a törlesztőrészek, így több pénz marad a magyar családoknál: cél, hogy a lakosság kikerüljön az adósságsapdából;
- a pedagógus életpálya-program folytatása;
- a fegyveres és rendvédelmi életpálya-modell keretében 30%-os bérfejlesztés július 1-től;
- a feketegazdaság visszaszorítása, az eltitkolt, adóztatlan jövedelmek arányának mérséklése;
- az Államreform 2 keretében az állami feladatellátás rendszerének áttekintése, racionalizálása, a bürokrácia csökkentése és ennek révén megtakarítások elérése;
- a foglalkoztatás bővítése, ennek keretében minél több embert a munkaerőpiac felé kell terelni, melyben a képzésnek, illetve a szakképzésnek van nagy szerepe;
- a „segély helyett munkát” elv keretében a közmunka-programokban foglalkoztatottak létszámának és a programok forrásának bővítése;
- a szociális segélyezésben a helyi önkormányzatok szerepének erősítése a bevételi lehetőségeik bővítésével egyidejűleg;
- a demográfiai helyzet (a társadalom elöregedésének) kezelése, melynek érdekében további, születésszámot támogató intézkedések bevezetése szükséges;
- a vidék fejlesztése, különös tekintettel a mezőgazdaság élénkítésére, fejlesztésére, munkahelyteremtésére.

Összegezve a fentieket, a jövő évi költségvetés biztosítani fogja a Kormány azon vállalásait, amelyek hozzájárulnak a stabilitás megőrzéséhez, egyben fokozatosan érezhető pozitív változásokat eredményeznek az emberek és a vállalkozások mindennapi életében.

2. A Kormány által prioritásként kezelt főbb területek és fontosabb változások

a. 2015-ben elindul minden idők legnagyobb gazdaságfejlesztése - Uniós programok alakulása

A 2014-2020 fejlesztési ciklussal új időszámítás kezdődik a hazai fejlesztéspolitikában, a magyar vállalkozások lehetőségei mostantól megsokszorozódnak. Összesen több mint 34 milliárd eurónyi támogatás érkezik hazánkba. Ez a hozzá szükséges hazai társfinanszírozással együtt mintegy 12 ezer milliárd forintos fejlesztést jelent a következő években.

A korábbi évekhez hasonlóan a Kormány kiemelten kezeli az uniós támogatások felhasználását. Nominális összegben az uniós fejlesztések felhasználásához kötődő terület a legnagyobb haszonélvezője a 2015. évi költségvetésnek, hiszen az uniós

forrásból megvalósuló programokra, beruházásokra több mint 2500 milliárd forintot költ a költségvetés, amely a GDP 7,5%-a, és közel 350 milliárd forint összegű, azaz 16%-os növekményt mutat a 2014. évhez képest.

Magyarország az új uniós költségvetési ciklus egyik legnagyobb nyertese. Az egy főre jutó támogatás soha nem volt akkora Magyarországon, mint ebben a költségvetési ciklusban. A második helyet értük el Európában az egy főre jutó uniós pénzek tekintetében. A Kormány felkészült arra, hogy a hazánkba érkező fejlesztési forrásokat célzottan és egyszerűbben használja fel és abban is határozott, hogy a források 60%-át a foglalkoztatás és versenyképesség növelésére épülő gazdaságfejlesztésre fogja fordítani. Fontos változás az is, hogy a pályázók a korábbinál már jóval átláthatóbb, egyszerűbb és ésszerűbb pályázati eljárásokkal számolhatnak.

A jelentős növekedés a 2007-2013-as és 2014-2020-as uniós programozási időszakok találkozásával és az uniós programok finanszírozási jellegével magyarázható. Miközben a 2007-2013-as időszak utolsó meghatározó éve jön, amikor a hazai költségvetésnek a programok zárásáig elő kell finanszíroznia a hétéves időszak uniós forrásainak utolsó 5%-át a kedvezményezettek felé, ténylegesen beindulnak a 2014-2020-as időszak új programjainak kifizetései is. E kettős finanszírozási teher tükröződik az uniós fejlesztési költségvetési fejezet kiadási növekményében.

Az uniós források és az ehhez kapcsolódó nemzeti hozzájárulás összegei továbbra is jelentős mértékben járulnak hozzá az egészségügy-, az oktatás-, a foglalkoztatáspolitikai átalakítása sikeréhez, de a közlekedés, a környezetvédelem és a gazdaságfejlesztés területén, valamint a terület- és vidékfejlesztési célok megvalósításában is kiemelkedő szerepet kapnak.

b. Munkát mindenkinek

Segély helyett munkát – ez a Kormány politikájának alapelve. A Kormány hosszú távú célja az üzleti világgal szorosan együttműködve a teljes foglalkoztatottság elérése. Ez azt jelenti, hogy mindenki, aki tud és akar, dolgozhasson. Mindannyiunk érdeke, hogy 2018-ra senkinek se legyen szüksége jövedelempótló támogatásra, mert lesz munkája, amelyből megélhet, sőt gyarapodhat is.

A Kormány eddigi foglalkoztatást ösztönző intézkedései és a gazdaságpolitika meghozta a várt eredményt. Magyarország jobban teljesít a foglalkoztatásban. Az Európai Unióban belül hazánkban csökkent legnagyobb mértékben a munkanélküliség az elmúlt egy évben, 22 éves csúcson van a foglalkoztatás, több hónapja 4 millió felett van a foglalkoztatottak száma, és 11%-ról mára 7,4%-ra süllyedt a munkanélküliségi ráta.

A Kormány 2015-ben is folytatni kívánja a munkahelyteremtést. A hazánkba érkező uniós források 60%-a ezért a gazdaságélénkítés és –fejlesztést szolgálja, ezen belül 1000-1200 milliárd forint jut munkahelyteremtésre.

A Kormány kiemelt célkitűzése a segélyezettek visszavezetése a munka világába, amelynek érdekében ebben a kormányzati ciklusban is számos intézkedés születik. Az elkövetkező évek során a jelenleg foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő ellátottak fokozatosan átkerülnek majd a munkaerő-piacra, először várhatóan döntő részben közfoglalkoztatásba, majd az elsődleges munkaerő-piacra.

2015-ben még több embernek biztosít munkát a közfoglalkoztatás, a 2015. évnek az elmúlt évkehez hasonlóan kiemelt prioritása a Start-munkaprogram folytatása, fokozatos kiterjesztése. Az eddigi átlagos évi 200 ezer közfoglalkoztatottnál felül 2015. második felében további több tízezer ember (a jelenleg jövedelemplótló támogatásban részesülők mintegy egynegyede) kaphat lehetőséget a közfoglalkoztatásban való részvételre. A Kormány célja, hogy olyan programok induljanak, amelyek még inkább könnyítik a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való belépést. A Kormány a közfoglalkoztatás rendszerének kiterjesztésével az elsődleges munkaerőpiacról kiszorultak számára is megteremtette az értékteremtő munkában való részvétel lehetőségét. Különösen a munkaerőpiacon hátrányban lévők, az alacsony iskolai végzettségűek, a tartósan munka nélkül lévők, valamint a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását és foglalkoztathatóságát kívánja növelni a Kormány. A program átfogó célja, hogy elősegítse a versenyszférába, az elsődleges munkaerőpiacra történő visszatérést. A Start-munkaprogram finanszírozása 2015-ben is a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból valósul meg, melyre a 2014. évinél 35 milliárd forinttal több, 270 milliárd forint áll rendelkezésre. A jövő évben is országos és kistérségi mintaprogramok indulhatnak, emellett az önkormányzati közfoglalkoztatási programok és a szociális földprogramok finanszírozására továbbra is lehetőség nyílik.

A foglalkoztatás élénkítésének szándékával összefüggésben normatív jövedelemplótló ellátások köre szűkül, a foglalkoztatás bővülésével párhuzamosan a segélyekre, a jövedelemplótló támogatásokra szánt kiadások érdemben csökkennek. Ugyanakkor erősödik az önkormányzati segélyezés, melyhez a csekélyebb adóerő-képességű önkormányzatok központi költségvetési támogatásban részesülnek.

Folytatódnak, sőt bővülnek a foglalkoztatást ösztönző programok, pl. a Munkahelyvédelmi Akció, ami 890 ezer fő foglalkoztatását tette lehetővé, és indulása óta már 205 milliárd forinttal csökkentette a munkáltatók terheit. Újdonság, hogy jövőre a Munkahelyvédelmi Akcióban már részmunkaidőben is jár az adókedvezmény a kisgyermekes szülők után.

c. Béremelések - Megbecsülés a közszolgálati dolgozóknak

2015-ben várhatóan nemcsak egyre többen dolgoznak, hanem egyre többet is ér a munka. A tartósan alacsony inflációnak köszönhetően a fizetések megőrzik értéküket.

2015-ben is folytatódnak a közszolgálati dolgozók megbecsülése érdekében tett intézkedések. Elindul a fegyveres és rendvédelmi életpálya-modell, amelyre 44 milliárd forintot biztosít a Kormány. Első ütemben, 2015 júliusában átlagosan 30%-kal nőnek a bérek. A béremelések hatása bruttó 44 milliárd forintot tesz ki.

2015-ben is folytatódik a pedagógusok béremelése, a tavalyi átlagos 30%-os emelés után 2017-ig minden évben növekszik az ágazatban dolgozók bére.

Az egészségügyben dolgozók is számíthatnak a Kormányra jövőre is. Már negyedik éve, több lépcsőben zajlik az egészségügyi dolgozók béremelése, amelynek egyaránt részesei az ápolók, az orvosok, a szakorvosok, a rezidensek, a háziorvosok, a védőnők és a fogorvosok.

A Kormány bebizonyította, hogy Magyarország önerejéből képes előteremteni a béremelések gazdasági és pénzügyi feltételeit. Így az ország teljesítőképességétől

függően a béremelési programok ezt követően is folytatódnak. A Kormány célja, hogy 2016-tól a közszolgálati tisztviselők életpálya-modell is elinduljon.

d. Első a család – családpolitika, népesedéspolitika

2015-ben is a család az első. A Kormány kiemelt célkitűzései közé tartozik a családok támogatása és a gyermekvállalás elősegítése. A cél az, hogy Magyarországon egy olyan támogatási rendszer alakuljon ki, amely igazodik a különböző családi élethelyzetek által jelentett eltérő életpályákhoz, ezzel is szolgálva a tervezett gyermekek megszületését.

Ezért jövőre is a munka és a gyermeknevelés megbecsülésére épülő családi adórendszer marad fenn, így a munkabérré 2015-ben is Európa egyik legalacsonyabb adókulcsa (16%) vonatkozik, a gyermeknevelést pedig családi adókedvezménnyel segíti a Kormány. A családi adókedvezmény eredményeként nagyságrendileg 240 milliárd forint marad a családok zsebében. A kiskeresetű, többgyermekes családoknak jövőre is gyakorlatilag zsebében marad a bruttó fizetése.

Újdonság, hogy 2015-ben a házasságkötést adókedvezmény ösztönzi. Ez azoknak a friss házasoknak jár, akiknél legalább az egyik fél első házasságát köti. Az adókedvezmény az első gyermek születéséig, de legfeljebb 2 évig jár. A házastársak együttesen 5000 forint/hó adókedvezményben részesülnek. Ez várhatóan 30 ezer fiatalot érint, és két év alatt akár 120 ezer forintos többletjövedelemhez juthatnak a családok.

A Kormány célja a családi adórendszer további bővítése, a második gyermek vállalásának ösztönzése. A Kormány tervei szerint 2016-tól 2019-ig több lépcsőben kerül sor a két gyermekkel rendelkezők adókedvezményének további növelésére, az ennek megalapozását szolgáló törvények megalkotása 2015-ben várható. A Kormány elképzelése szerint a két gyermeket nevelő szülők adókedvezménye 4 év alatt fokozatosan (minden évben 2500 forinttal) kétszeresére emelkedik (gyermekenkénti 10 ezer forintról 20 ezer forintra). Ez 2016-tól évente további 14,5 milliárd forint támogatást jelent.

Az 1 éve bevezetett gyed-extra 2015-ben is folytatódik, mert bebizonyosodott, hogy alkalmas a gyermekvállalás és a kisgyermekes édesanyák foglalkoztatásának jelentős ösztönözésére.

A kisgyermekes szülők munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében a Munkahelyvédelmi Akció keretében nyújtott munkáltatói szociális hozzájárulási adókedvezményt is bővíti a Kormány. A módosítás alapján a kisgyermekes szülők után érvényesíthető munkáltatói szociális hozzájárulási adókedvezmény a részmunkaidőben foglalkoztatottak esetében is bruttó 100 ezer forintos összeghatárig vehető igénybe.

2015-ben elindul a Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSÓK). 2015. július 1-jétől 700 ezertől 1,17 millió forintig vehető igénybe támogatás, nemcsak új lakás vásárlására, építésére, hanem használt lakásvásárlásra, meglévő lakás bővítésére is. 2015-ben 4 milliárd forint áll rendelkezésre, ez 10-11 ezer gyermekes családnak jelent lehetőséget. A támogatás összege az új lakásokra irányadó támogatási alapösszeggel egyezik meg, a gyermekszám és lakás alapterületének függvényében. Az új lakások építéséhez, vásárlásához igényelhető támogatás a legalább kétgyermekes családok

részére változatlan feltételekkel továbbra is fennmarad, ugyanakkor alacsonyabb támogatási összeggel az egygyermekes családok is igénybe vehetik.

e. Tovább csökkennek a családok terhei – bankok elszámoltatása, rezsicsökkentés

2015 a bankok elszámoltatásának éve, életbe lép a fair bankokról szóló törvény, január közepétől egészen az év végéig zajlik majd a devizahitelekkel kapcsolatos elszámoltatás. Ezzel tovább csökkennek a lakossági terhek és jövőre még több pénz marad a magyar családoknál.

A családok terheit mérsékli a rezsicsökkentés is, amelynek eredményeit a Kormány a nemzeti közmű-szolgáltatási rendszer elindításával fogja megőrizni. Az eddigi rezsicsökkentéseknek köszönhetően a családok terhei 350 milliárd forinttal csökkentek. A 2013-as 20%-os rezsicsökkentés után 2014-ben is tovább csökkent a gáz, a távhő, az áram ára.

f. Új időszámítás a települések számára- Az új önkormányzati finanszírozás stabilizálása

2015 az önkormányzatok életében is új időszámítás. Ez lesz az első olyan év, hogy az önkormányzatok úgy láthatnak munkához, hogy végre már nem a terhekre, hanem a lehetőségekre koncentrálhatnak. A települések tiszta lappal indulnak. A nyomasztó adósság törlesztése helyett mostantól több pénz jut a munkahelyteremtésre, a gazdaságfejlesztésekre, az egészségügyre, a beruházásokra, a szociális programokra, a helyi közösségek számára fontos projektek megvalósítására. A kormányzati adósságrendezésnek köszönhetően összesen több mint 2000 település 1300 milliárd forintos tehertől szabadult meg. A helyi önkormányzatok 2015-ben várhatóan több mint 2500 milliárd forinttal gazdálkodhatnak, melyhez a központi költségvetés 690,5 milliárd forintot biztosít.

A helyi önkormányzatok központi finanszírozása 2015. évben is – a korábbi években kialakított – az önkormányzati feladatellátáshoz igazodó, feladatalapú támogatási rendszerben történik. A struktúra megszilárdítása mellett, a részletek indokolt pontosítása az idei évben is folytatódik, továbbá a 2015. év fő feladata a helyi önkormányzatok számára a működési hiány nélküli gazdálkodás fiskális feltételeinek erősítése, a kistépülések további felzárkózásának, az esélyegyenlőség megteremtésének elősegítése, valamint az önkormányzatok által nyújtott közfeladatok és közszolgáltatások színvonalának emelése a költségvetés lehetőségeihez mérten.

A fenti célok elérése mellett kiemelt szerepet kap a gyermekek jövőbeli köznevelési majd foglalkoztatási lehetőségeinek szilárd alapokra helyezése, az eltérő élethelyzetből, környezetből származó gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése.

Mindezek alapján 2015-től érdemben több forrás jut a gyermekek ellátásának intézményeire: emelt összegű támogatás illeti meg az óvodát fenntartó önkormányzatokat az óvodai nevelést biztosító eszközök és felszerelések beszerzéséhez, a feladatellátásra szolgáló épület folyamatos működtetéséhez, jelentős többlet jut a gyermekétkeztetési feladatokra és a gyermekek átmeneti ellátását biztosító intézmények fenntartására, illetve tovább javul a bölcsődék finanszírozása.

A rászorulókat támogató döntések közelebb kerülnek az érintettekhez. A segélyezésről az eddigiekhez képest sokkal nagyobb mértékben helyben, a településeken születhet döntés. A helyi ismeretek kiaknázása, a költségvetési felelősség és a közpénzek védelme érdekében a rendszeres szociális segély, a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési támogatás jelenlegi formájában nem működik tovább, ezek a jövőben az önkormányzati segélyezésbe épülnek bele.

Az önkormányzatok saját hatáskörben dönthetnek és ez a jelenleginél sokkal nagyobb mértékben az ő költségvetési felelősségük lesz. Ennek érdekében nő az önkormányzatok költségvetési mozgástere is, a helyi bevételeiket terheli. Az alacsony helyi bevételi képességű önkormányzatok ugyanakkor költségvetési támogatást kapnak a segélyezési feladatok ellátásához. A legfontosabb változás a Kormány azon intézkedése lesz, mely a foglalkoztatást helyettesítő támogatás helyett bővülő közfoglalkoztatási programot kínál az embereknek. A Kormány jövőre a közfoglalkoztatásra 270 milliárd forintot szán, 35 milliárd forinttal többet az ideinél.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az önkormányzatok működőképességét az eltérő saját bevételi lehetőségek a feladatalapú finanszírozás mellett is komolyan befolyásolják, így az is nyilvánvalóvá vált, hogy a központi költségvetésnek még erőteljesebben érvényesítenie kell a szolidaritás elvét. Ennek megfelelően 2015. évben fontos változás, hogy míg az önkormányzatokat megillető egyes költségvetési támogatásokat 2015. évben is csökkenti az ún. „beszámítás” összege, ugyanakkor – a szolidaritás elvének fokozottabb érvényesülésével – az alacsony gazdasági potenciállal rendelkező települések felzárkózása érdekében kiegészül a rendszer a pozitív „kiegyenlítés”-sel. Az alacsony helyi adóbevétellel rendelkező települések ilyen módon meghatározott százaléku kiegészítő forrásban részesülnek az alapfeladataik ellátása érdekében; a jelentős iparüzési adóval rendelkező településeket ugyanakkor továbbra is sávosan növekvő mértékben, az eddigiekhez képest is erőteljesebben terheli a beszámítás.

g. Versenyképes tudás - Köznevelés, pedagógus béremelés, szakképzés, felsőoktatás

A minőségi oktatás a gyermekek és az ország jövőjének alapja. 2015-ben a köznevelés további megújítása is fontos feladat. Folytatódik az oktatás és a nevelés színvonalának emelése.

Fontos változás, hogy 2015 szeptemberétől a gyermekek korai fejlesztése érdekében 3 éves kortól kötelező lesz az óvoda. A hároméves kötelező óvodáztatás alól mentességet kaphatnak azok, akiknél úgy látják, a családban jobban biztosított az iskolára való felkészülés 5 éves korig. A Kormány célja, hogy 2015 végéig 4,8 milliárdos uniós és hazai forrásból további ezer bölcsődei férőhelyet alakítson ki. A jelenlegi 42 ezres bölcsődei férőhelyszámot 60 ezerre szeretné növelni a Kormány a 2020-ig tartó uniós fejlesztési időszakban.

2015-ben 5 milliárd forinttal több jut a gyermekétkeztetésre. Idén erre 52,6 milliárd forintot, jövőre pedig 58 milliárdot fog költeni a Kormány.

A 3 évesnél kisebb gyerekeket felkaroló Biztos Kezdet Gyerekházak rendszerét változatlanul fenntartja a Kormány az olyan területeken, ahol a hátrányos helyzetűek

száma magas. A költségvetés – hazai és uniós forrásból – 3-3 milliárd forintot irányoz elő tornaterem- és uszodaépítésre is

2015-től több forrás jut a gyermekek ellátásának intézményeire: emelt összegű támogatás illeti meg az óvodát fenntartó önkormányzatokat az óvodai nevelést biztosító eszközök, játékok és felszerelések beszerzéséhez, a feladatellátásra szolgáló épület folyamatos működtetéséhez, jelentős többlet jut a gyermekétkeztetési feladatokra és a gyermekek átmeneti ellátását biztosító intézmények fenntartására, illetve tovább javul a bölcsődék finanszírozása.

A tudáshoz való hozzáférés nem lehet pénz kérdése, ezért segítjük minden erőnkkel a gyermekes családok megélhetését. 2015-ben is folytatódik az ingyenes tankönyvellátás felmenő rendszerben. Minden eddiginél több gyermek jut ingyenesen tankönyvhöz. 2015-től a szülőkre háruló nyári gyermek elhelyezési terhek csökkentése érdekében különféle iskolai rendszerű szaktáborok (pl.: lovas tábor, úszótábor, erdei iskola stb.) kerülnek megszervezésre. Ehhez a költségvetési törvénytervezet 5 milliárd forint többlettámogatást javasol.

Több pénz jut az iskolákra. A pedagógusok megemelt bérének biztonságos finanszírozása, az iskolák működőképességének javítása és fejlesztésük érdekében a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) 50 milliárd forint többletforráshoz jut.

Differenciált támogatási rendszert javasol a tervezet a nem állami fenntartású intézmények felé, annak függvényében, hogy azok – a szakmai szabályozás szerint – a köznevelési tevékenységüket közszolgálati feladatként látják-e el. Ennek keretében a 2015/2016. tanévtől tér vissza az a már ismert szabály, miszerint a versenyszférában, gazdasági társaságként működő fenntartók számára a közszolgálati feladatot ellátókat megillető „alap-támogatás” 30%-a jár, figyelembe véve az e területen is érvényesülő nyereségorientált gazdálkodást. Az egyesületek, alapítványok sajátosságaira tekintettel a javasolt támogatási mérték e szervezetek esetében 75%, e körben is biztosítva a korábbiak szerinti finanszírozási szintet, ugyanakkor elvárva a saját forrásgyűjtés kiterjesztését is.

2015-ben is folytatódik a pedagógus-béremelés. 2013-ban elindult a rendszerváltás óta legnagyobb mértékű béremelési program, amely 160 ezer pedagógust érint. 2017-ig minden évben emelkedni fog a pedagógusok bére, így jövőre is. A köznevelési intézmények új finanszírozási rendszerének első teljes évi tapasztalatai alapján a javaslat számos olyan megoldást tartalmaz, amely az életpálya elemeinek zökkenőmentes jövőbeni finanszírozását hivatott szolgálni. Ennek érdekében a már minősített pedagógusok a 2015. évben jelentkező többletbérének és járulékainak forrását a központi költségvetés céltartaléka tartalmazza, így biztosítva minden fenntartó számára a célzott támogatást. A hatályos törvény alapján megvalósuló, ütemezett, pedagógus béremelés (minősítéssel együtt) költségvetést érintő bruttó hatása 38 milliárd forint. A pedagógus életpályát kifejező illetmény-előmeneteli rendszer központi eleme az alapilletmény, a javaslat szerint – lévén szó közpénzből finanszírozott közfeladatról – a jövőben elszakad a versenyszféra béralkujától, helyette a költségvetési törvényben az Országgyűlés közvetlenül vállal garanciát az alapilletményt meghatározó kiinduló összegre, az ún. vetítési alapra. Indokolt, hogy a

közsféra e szegmensében is a jövedelmek a költségvetés peremfeltételeihez illeszkedve alakuljanak.

A Kormány folytatja a duális szakképzési rendszer bővítését, mert fontos feladat a szakképzett munkaerő létszámának növelése, a szakemberhiány leküzdése. A szakképzésben sokkal nagyobb hangsúly kerül a gyakorlati oktatásra, ezért megerősítik az általános iskolai képzést. A szakképzésből munka mellett is el lehet majd jutni a felsőoktatásba.

Folytatódik a felsőoktatás színvonalának javítása is. A Kormány célja, hogy az egyetemeket és főiskolák pénzügyi stabilitását erősítse, ezt szolgálja a kancellária rendszer bevezetése is. A cél, hogy az intézmények a PPP-konstrukció okozta csapdából is kikerüljenek. A Kormány már megkezdte a 2030-ig szóló felsőoktatás koncepció megalkotását. Ez az oktatók teljesítményközpontú előmeneteli rendszerének bevezetését, az agrár-oktatásban a farmerképzés elindítását, a nyelvoktatás erősítését, a közösségi főiskolák, a gyakorlati oktatás erősítését tartalmazza.

h. 2 milliárd forinttal több támogatás jut a civil szervezetekhez

Tovább nő a civil szféra támogatása. A Nemzeti Együttműködési Alap az eddigi 3,4 milliárd forint helyett 5,4 milliárd forintból gazdálkodhat jövőre, ezáltal a civil önszerveződések működésére és szakmai tevékenységére fordítható támogatások is emelkednek. A növekedés oka a Civil törvény 2015. január 1-jével hatályba lépő módosítása.

i. Bürokráciacsökkentés

A Kormány szükségesnek tartja a további bürokráciacsökkentést, amely egyformán érdeke a lakosságnak és a gazdasági szereplőknek. Ez az ország gazdasági versenyképességének további javításához is elengedhetetlen. A Kormány vizsgálja, hogy hogyan, milyen munkamegosztásban lehet még hatékonyabb, gyorsabb, egyszerűbb az államigazgatás, és az állam milyen további szolgáltatásokkal tudja könnyíteni a mindennapokat.

A bürokráciacsökkentés menetére a Kormány által felkért Államreform bizottság fog javaslatot tenni. 2015. januártól csökken az ügyintézési határidő a jelenlegi 21-ről, az általános 15 napra, ami legfeljebb 15 nappal hosszabbítható majd.

2015 őszére több kormányablak lesz, amelyek nemcsak közigazgatási szolgáltatásokat nyújtanak majd, hanem szerepük lesz az új pénzügyi rendszerben és az új nemzeti közmű-szolgáltatási rendszerben is. 2016-tól 2018-ig állami rezsicsökkentés valósul meg, egyes illetékek, bírságok folyamatos kivezetése, csökkentése történik meg. 2016. július 1-jével megindul a közszolgálati életpályamodell, ami a köztisztviselőkre, kormánytisztviselőkre vonatkozik. A Kormány célja, hogy 2018-ra minden háztartásban szélessávú internet legyen és a vállalkozások számára egyre nagyobb arányban legyen elérhető az elektronikus ügyintézés.

j. Közlekedési tevékenységek és szolgáltatások

A helyközi közösségi közlekedés fenntarthatósága érdekében mind a vasúti pályahálózat üzemeltetésére (73,0 milliárd forint), mind a vasúti és autóbuszos helyközi személyszállítási szolgáltatások végzésére (187,9 milliárd forint) a 2014. évet

meghaladó mértékű költségtérítési finanszírozást tartalmaz a törvényjavaslat. A helyközi személyszállítási közszolgáltatók korábbi költségtérítéseinek elszámolására szintén megnövelt összeg (16,6 milliárd forint) szolgál. Ez utóbbi esetekben a korábbi hasonló költségvetési előirányzatok kettébontásra kerültek vasúti és autóbuszos sorra. Mindezen kiadási előirányzatok együtt megfelelő fedezetet biztosítanak a társaságok működésére.

A költségvetési törvény tervezete a MÁV Zrt. 3,6 millió euró és 22,3 milliárd forint hitel- és kötvényadósságának, valamint azok járulékainak ellenérték nélküli, állam általi átvállalását tartalmazza. A MÁV Zrt. működésére jelentős pénzügyi terheket ró a 2010 előtti évek közszolgáltatásának elégtelen finanszírozásából eredő historikus hitelek állománya, melynek visszafizetésére a társaságnál nem képződik fedezet.

Mindezekon túlmenően 56,7 milliárd forint forrás jut az országos közúthálózat megfelelő színvonalú fenntartására és működtetésére, ami 10 milliárd forinttal több, mint 2014-ben. A célhoz kötöttség és az államháztartási kapcsolatok jobb megjelenítése érdekében egyúttal a közúthálózattal kapcsolatos más kiadások és bevételek átrendezésére is sor kerül, amiből szót érdemel, hogy a megtett úttal arányos útdíjak (169,0 milliárd forint) mintájára az időalapú útdíjak (34,5 milliárd forint) is a központi költségvetés közvetlen bevételei között jelennek meg.

k. Egészségesebb életmód – Sportélet és sportfejlesztések támogatása

A Kormány a magyar lakosság, különösen a gyermekek és fiatalok egészségesebb életmódja érdekében kiemelt feladatnak tekint a sport támogatását. A központi költségvetésben biztosított sportcélú támogatások döntően az Emberi Erőforrások Minisztériuma költségvetésében jelennek meg.

A Kormány támogatja a tömegeket megmozgató szabadidősportot és a versenysportot egyaránt. Ennek fontos része, hogy olyan sportlétesítményeket hoznak létre, ahol a gyerekek jól érzik magukat. A mindennapos testnevelés bevezetésének köszönhetően ma már több mint 600 ezer gyerek sportol minden tanítási napon legalább egy órát.

A Kormány sporttámogatási politikájának köszönhetően döntően sportági szakszövetségek, sportegyesületek, utánpótlás-neveléssel foglalkozó akadémiák kaptak 2014-ben sportszakmai feladatok ellátására, létesítmények fejlesztésére, működésre, világeseményeken való részvételre, azok megrendezésére, sportolók és sportszakemberek eredményeinek elismerésére százmilliárd forintot meghaladó támogatást. Emellett a társasági adó-kedvezmények bevezetése is jelentősen javította a látvány-csapatsportok - labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda, jégkorong - pénzügyi helyzetét. Hazánk egyre több kiemelt sporteseménynek ad otthont.

A sportlétesítmények megújulnak, a Kormány a 2015. évben is elkötelezett a sportlétesítmények rekonstrukciója mellett. Ennek köszönhetően egyrészt a már megindult létesítményfejlesztések folytatódnak, így többek között a Nemzeti Olimpiai Központ, a 16 kiemelt sportág eredményes működéséhez szükséges sportlétesítmény-beruházások és a Nemzeti Stadionfejlesztési Program keretében megvalósuló fejlesztések ütemterv szerint valósulnak meg, másrészt új beruházások is indulnak. Ez utóbbiak közé tartozik a gödöllői uszoda-beruházás és a tatabányai multifunkcionális csarnok építése is. Jelentős támogatással bírnak a világesemények megrendezését kiszolgáló létesítményfejlesztések is, a 2017. évi Nyári Ifjúsági Olimpiai Fesztiválhoz

és a 2021. évi Úszó-, Vízilabda-, Múugró, Múúszó és Nyíltvízi Világbajnoksághoz kötődő beruházások.

A Kormány sportpolitikájának egyik prioritásaként 2015-ben is folytatja tornaterem-építési és tanuszoda-fejlesztési programját. Első körben 23 településen, mintegy 3 milliárd forintból épülnek tanuszodák. A Kormány célja, hogy a kormányciklus végére az ország minden területén legyen elérhető közelségben egy uszoda.

A Kormány emellett fontosnak tartja mind a sporteseményekre való felkészülés és az eredményes szereplés támogatását, mind pedig ezek méltó elismerését a sportolók és az edzők körében egyaránt. A sportolók és az őket segítő szakemberek is nagyobb megbecsülést kapnak. Ennek két újabb eszköze a kiemelt edzői státuszok létesítése és speciális bérezése, valamint a Magyar Sportcsillagok Ösztöndíja. Az egyes kimagasló sporteredmények állami jutalmáról szóló kormányrendelet alapján az arra érdemes sportolók, edzők és sportszakemberek állami jutalomhoz és eredményességi támogatáshoz juthatnak.

A központi költségvetés hozzájárul továbbá az utánpótlás-nevelési, a diáksport, a szabadidősport és a fogyatékkal élők sportjának támogatásához is.

A Kormány 2015-ben is elkötelezetten támogatja a 16 kiemelt sportág sportágfejlesztési koncepciójának keretében megvalósuló terveket, melyek eredményességéhez a központi költségvetésből biztosít forrást. A sportágfejlesztési koncepciókon keresztül támogatásra kerül a versenysport, az utánpótlás-nevelés, a műhelytámogatás és mindezek elősegítik Magyarország sportbeli eredményességének fenntartását, növelését.

1. Több pénz az egészségügynek

A Kormány folytatja az egészségügy fejlesztését, az ágazat jövőre több pénzhez jut. Az egészségügy 2010 óta fokozatosan talpra áll, ezt béremelés, adósságrendezés és a rendszerváltás óta a legnagyobb fejlesztés segíti. Zajlik a mentésirányítás informatikai fejlesztése, a mentőállomások felújítása és újak építése, a régi mentőautók újakra történő fokozatos lecserélése. Az egészségügyi dolgozók voltak az elsők, akiknek a Kormány béremelési programot indított, továbbá ösztöndíj programot vezetett be az orvosok és egészségügyi dolgozók elvándorlásának megakadályozására, valamint az egészségügyi hiányszakmák pótlására is.

Az egészségügyi dolgozók 2015-ben is számíthatnak a Kormányra. 2015-ben kiemelt feladat a háziiorvosi rendszer megerősítése. A cél, hogy magasabb szintű ellátást biztosítsanak a háziiorvosok, amihez szorosan kapcsolódnak majd a népegészségügyi feladatok. Ma az egészségügyet az terheli meg leginkább, hogy kórházakban és a járóbeteg-ellátásban kezelnek olyan betegeket is, amelyeket jól felszerelt háziiorvosi rendelőkből is lehetne kezelni. A Kormány elkötelezett abban, hogy olyan jövedelmi rendszert alakítson ki, amelyben már megéri háziiorvosnak lenni, így a jelenleg üres helyeket is betölthetik majd.

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a gyógyító-megelőző ellátás jövő évi előirányzata az előző évhez viszonyítva többletforrást tartalmaz elsősorban a háziiorvosi ellátásfejlesztésére (10,0 milliárd forint), valamint a többletkapacitások befogadására

(5,0 milliárd forint) és a mentés (beleértve a légimentést és koraszülött mentést) finanszírozási helyzetének javítására.

Folytatódnak azok a programok, amelyek a fiatal orvosok itthon tartását ösztönzik.. A lakosság egészségügyi állapotának további javítása érdekében folytatjuk és kibővítjük az egészségmegőrzéshez szükséges programokat.

2015-ben is fennmarad az egészségtelen termékekre kivetett népegészségügyi termékadó, amely ösztönzi az egészségtelen élelmiszerek kiszorítását és megteremtette az egészségügyi béremelés alapjait.

Folytatódik a kórházak, rendelők fejlesztése és adósságaik rendezése. A Kormány alapvetőnek tartja, hogy a társadalombiztosítási alapon működő állami egészségügy teljes egészében ingyenes lesz, pluszfizetési kötelezettség a betegeket nem fogja terhelni.

Az egészségügyi ágazat 2015. évi költségvetése 1,8 milliárd forintos többletet foglal magában többek között a légimentés-eszközpark bérlésével, az Állami Egészségügyi Tartalékkészlet biztosításával, továbbá a rezidens ösztöndíjak 2015-ben történő ismételt meghirdetésével összefüggő kiadásokra tekintettel.

m. Stabil nyugdíjrendszer - Nyugdíjbiztosítási Alap

A Kormány kiemelt célja a nyugdíjrendszer stabilitásának és a nyugdíjak értékének megőrzése jövőre is. A 2010-es kormányváltás időpontjára a nyugdíjrendszer az összeomlás szélére került, mert a korábbi kormányok az emberek nyugdíj-megtakarításait veszélybe sodorták, elherdálták, a befizetéseket kötelezően külföldi kézben lévő magánpénztárakba terelték, a nyugdíjkassza hiánya egyre nőtt. A nyugdíjrendszer átalakításának köszönhetően a nyugdíjkassza ma már stabil alapokon áll.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2015. évi költségvetése több, egyaránt fontos követelménynek tesz eleget. Ez a költségvetés a biztonságos finanszírozás érdekében a bevételek és kiadások egyensúlyával számol, ahol a főbb bevételi forrásokat a szociális hozzájárulási adó Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető része és a biztosított nyugdíjjárulék képezi. Az Alap költségvetése egyensúlyának megteremtéséhez költségvetési hozzájárulásra nincs szükség, a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer önfinanszírozó. Az Alap napi likviditásának biztosítása érdekében továbbra is lehetőség lesz a kincstári egységes számlához kapcsolódó megelőlegezési számla kamatmentes igénybevételére.

A Kormány 2015-ben is biztosítja a nyugdíjak értékének megőrzését, az ellátások az infláció mértékével fognak növekedni. A 2015. évi költségvetés eleget tesz a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV törvény 41 § (3) bekezdésében foglaltaknak, amely a nyugdíjak reálértékének biztosítását mondja ki. Ennek megfelelően a költségvetés a 2015. évre tervezett fogyasztói árnövekedéssel megegyező, 1,8%-os mértékű nyugdíjemeléssel számol, melynek fedezete biztosított.

A nyugellátási kiadások előirányzata a januári emelés hatásán kívül a létszámbővülésből, valamint a korhatáremelésből adódó kiadási többleteket is tartalmazza. Fontos jellemző, hogy folytatódik a Nők 40 program, amely lehetővé

teszi, hogy a 40 év munkaviszonnal rendelkező nők nyugdíjba mehessenek. Eddig 135 ezren éltek ezzel a lehetőséggel.

3. Adó- és járulékpolitikai célkitűzések

Az adórendszer alapjai változatlanok maradnak jövőre is, mert ez az adórendszer már bizonyított: pénzügyi stabilitást, szociális biztonságot és gazdasági növekedést képes nyújtani Magyarországnak. A Kormány célja, hogy a gyermeket nevelő családok, a munkavállalók, a vállalkozások terheit változatlanul alacsonyan tartsa. Az elmúlt években végrehajtott komolyabb adószerkezeti átalakítások lezárultak.

Jövőre is családi adórendszer működik, amely a munka és a gyermeknevelés megbecsülésére épül. A munkabéren 2015-ben is Európa egyik legalacsonyabb adókulcsa, a 16%-os adókulcs vonatkozik, a gyermeknevelést pedig a családi adókedvezmény segíti. A családi adókedvezménnyel kb. 240 milliárd forint marad a családok zsebében.

A gazdasági növekedés további ösztönzése érdekében a hazai kis- és középvállalkozások társasági adója változatlanul alacsony marad. A Kormány 2011-től csökkentette a társasági adót 19%-ról 10%-ra 500 millió forintos adóalapig. Ezt jövőre is fenntartja. Emellett a Kormány határozott célja, hogy egykulcsos legyen a társasági adó még ebben a ciklusban. A 2015. évtől tervezett adóváltozások nagyrészt a vállalkozói környezet javítására, a gazdaság fehérítésére, az adózás gyakorlati területein tapasztalható adminisztrációs terhek csökkentésére, valamint az adókedvezmények célzottságának javítására irányulnak.

Jövőre **társasági adóalap-kedvezményt** vehetnek igénybe a felsőoktatási intézményeket támogató vállalkozások és változatlanul adókedvezményt kapnak a látvány-csapatsportokat, az előadói-művészeti szervezeteket és a magyar filmeket támogató vállalkozások.

Folytatódnak a **feketegazdaság és az adócsalás felszámolását** szolgáló intézkedések pl. (Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer bevezetése, havi áfa-bevallás a láncartozásokban érintett ágazatokban).

Jövőre is minden gazdasági szereplőnek - teherbíró képességével arányosan – ki kell vennie a részét a közteherviselésből.

A 2015-re tervezett, bevételi szempontból legjelentősebb adóintézkedések a következők:

A **személyi jövedelemadó** esetében átalakul a munkabéren felül adható juttatásokat (cafeteria) terhelő közteher-viselés rendszere. A béren kívüli juttatások után – a jelenlegi egyes meghatározott juttatásokhoz hasonlóan – 51,17% közterhet kell fizetni, a munkáltató által szabályozott módon béren kívüli juttatásnak nem minősülő juttatás esetén pedig 65,8% lesz a közteher. A béren kívüli juttatások éves keretösszege 450 ezer forintra csökken. A családi kedvezmény rendszerében bevezetésre kerül az első házások adókedvezménye, melynek költségvetési hatása 1 milliárd forint.

A **társasági adó** esetében az intézkedések főbb céljai a gazdaság fehérítése, a nagyadózók hatékonyabb adóellenőrzése, a visszaélések visszaszorítása, a filmalkotások, az előadó-művészeti szervezetek és a látvány-csapatsportok

kedvezményezett támogatás-igénybevételének megkönnyítése, illetve a felsőoktatás támogatásának ösztönzése adóalap-kedvezménnyel. Ez utóbbi 11,5 milliárd forint megtakarítást jelenthet az adózóknak.

A devizahitelekkel kapcsolatos döntések adózási vonatkozásait illetően a pénzügyi intézmények a 2008-2014. évek között az elszenvedett veszteségek miatt korábban bevallott, visszajáró társasági adó, társas vállalkozások különadója, helyi iparüzési adó, innovációs járulék, és pénzügyi szervezetek különadó hatását a társasági adóban érvényesíthetik. Ha a visszajáró adó meghaladja a 2015. évi fizetendő társasági adó összegét, akkor a fennmaradó összeg a későbbi évek adójából is igénybe vehető. 2015-ben várhatóan 14-17 milliárd forintot tesz ki ez az adót csökkentő tétel.

A **pénzügyi szervezetek különadója** esetében az adóbázis szélesítésének jegyében az adónem ezentúl kiterjed a befektetési alapokra is, a befektetési alapkezelők adókötelezettsége ugyanakkor megszűnik. Az orosz-ukrán válság hazai bankszektorra gyakorolt hatásának mérséklése érdekében az ukrajnai leányvállalatban fennálló részesedésre elszámolt értékvesztés, illetve a részesedéshez kapcsolódóan kimutatott üzleti vagy cégértékre elszámolt terven felüli értékcsökkenés a 2015. évi adóból levonhatóvá válik.

Az **általános forgalmi adó** esetében a feketegazdaság, illetve az adócsalások elleni küzdelem jegyében több intézkedés is bevezetésre kerül. Egyrészt 2015. január 1-jével a fordított adózás jogintézménye kiterjesztésre kerül egyes acélipari termékekre is.

Másrészt bizonyos, viszonylag szűk, de az adócsalások által erőteljesen érintett adózói körnek gyakrabban kell áfa-bevallást benyújtania: ilyenek az újonnan alakult vállalkozások és az éves bevallók közül az 50 millió forint árbevétel feletti vállalatok. Az előbbieknél negyedéves helyett havi, az utóbbiaknak éves helyett negyedéves bevallást kell benyújtaniuk.

Harmadrészt kiterjesztésre kerül a belföldi áfa-összesítő jogintézménye, az értékhatár a jelenlegi 2 millióról 1 millió forintra csökken (ráadásul önkéntes alapon lehetőség nyílik arra is, hogy a belföldi áfa-összesítő keretében az adózó értékhatártól függetlenül minden számlájáról adatot szolgáltatson). Továbbá 27%-ról 5%-ra csökken a nagy testű élőállatok (szarvasmarha, juh és kecske) és vágott testek értékesítésére alkalmazandó áfa-kulcs.

Egyéb intézkedésként a magyar magánszemélyek által igénybevett műsorszolgáltatási, elektronikus és távközlési szolgáltatások utáni áfát 2015. január 1-jétől már belföldön kell megfizetni, továbbá az egyéni ügyfelek részére nyújtott portfólió-kezelés áfa-kötelessé válik.

Mindezekon túlmenően az **adócsalások elleni küzdelem jegyében** bevezetésre kerül a közúti áruszállításban az áruforgalom alaposabb ellenőrzését lehetővé tevő Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer, illetve az élelmiszer-értékesítő automaták erősebb adóhatósági felügyelete. Ennek bevételnövelő hatása várhatóan több tízmilliárd forintot jelent.

A **jövedéki adó** területén az adóváltozásokat nagyrészt európai uniós jogharmonizáció indokolja. Ennek jegyében az alkoholtermékek esetében a magasabb adómérték megszüntetésre kerül, helyette ezen körbe tartozó termékekre – a gyümölcsből és a

gyógynövények felhasználásával előállított alkoholdermékek kivételével – népegészségügyi termékadó fog vonatkozni, mégpedig alkoholtartalomtól függően differenciált adómértékkel. Uniós kötelezettségünk egyes ásványolajok (fűtőolaj, targoncagáz) esetében az adómérték emelése, illetve az adókedvezmény mértékének csökkentése (kereskedelmi gázolaj) az adóminimumok teljesítése érdekében, tekintettel az alapul veendő 2014. október 1-jei forint/euró árfolyamra. Az indokolatlan adókedvezmények szűkítése végett az eddig adómentes üzemanyagcélú földgázra (CNG) is pozitív adómérték kerül bevezetésre, de a helyi és helyközi közlekedésben működő autóbuszok által felhasznált ilyen üzemanyag adója visszaigényelhetővé válik.

A **távközlési adó alapja** szélesedik, az adó kiterjesztésre kerül az internet-szolgáltatásra is, azonban a telefonszolgáltatásokon már érvényben lévő felső határokhoz hasonlóan – összhangban a már benyújtott módosító indítvánnyal – itt is figyelembevételre került egy előfizetésenkénti felső határ bevezetése, amelynek értéke magánszemély előfizetők esetében 700 forint, nem magánszemély előfizetők esetében 5000 forint. Az adót a szolgáltatók fizetik. Az adó ugyanakkor csökkenthető lesz a megfizetett társasági adóval. Az ebből származó költségvetési bevétel mintegy 25 milliárd forint nagyságrendben várható.

Az **energiaadó** esetén a vonatkozó európai uniós irányelv adta lehetőség kihasználásával visszaigényelhetővé válik az építőanyag-, kerámia- és üveggyártó vállalatok által felhasznált földgáz, villamos energia és szén energiaadója. Uniós kötelezettségünk okán, az adóminimumok teljesítése érdekében kismértékben emelkednek az adómértékek.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** esetében az elektronikus fizetési módok elterjedésének növelése érdekében a bankkártyás vásárlások illetékmentessé válnak, bankkártyánként évi egyszeri illeték megfizetése szükséges.

A **helyi iparüzési adó** esetén mentessé válnak a helyi iparüzési adó alól a mezőgazdasági termelők alkotta beszerző és értékesítő szervezetek. E szervezetek tagjaik számára közel a beszerzési áron értékesítenek, illetve tagjaiktól közel az eladási áron vásárolnak fel, azaz nincs árrés, ugyanakkor az eladott áruk beszerzési értéke korlátozott adóalap-csökkentő hatása miatt iparüzési adót kell fizetniük, amely valójában a tagok terhe.

A **szociális hozzájárulási adó** esetében a Munkahelyvédelmi Akció keretében igénybe vehető célzott szociális hozzájárulási adókedvezményeket 2015-től a költségvetési szervek nem érvényesíthetik. Ennek indoka az, hogy jelenleg a költségvetési szervek az érintett foglalkoztatottak után érvényesíthetik ugyan a kedvezményeket, ugyanakkor az ebből származó megtakarításaikat be kell fizetniük a központi költségvetésbe.

A módosítás senkinek a pénzügyi pozícióján nem módosít, ugyanakkor javul a transzparencia.

Ezen felül a kisgyermekes szülők munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében a Munkahelyvédelmi Akció keretében nyújtott kedvezményük felső határát (100 000 forint) a részmunkaidőben foglalkoztatottak esetén nem kell arányosítani, hanem a teljes összegre jogosulttá válnak.

Az úthasználati díjak rendszere - elsősorban az e-útdíjból származó bevételek növelése révén - kiterjesztésre kerül.

III. Magyarország és az Európai Unió költségvetési kapcsolatai

A Magyarország uniós csatlakozását követő első, teljes hétéves programozási időszak 2013-ban lezárult, azonban az n+2 év szabály értelmében a kötelezettségvállalási keret-előirányzatokat 2015. év végéig kell kifizetni. A Kormány célja ezen uniós források maradéktalan felhasználása, egyúttal a 2014-től indult új időszak programjainak gyors felfuttatása. Éppen ezért a 2015. évi kifizetések jelentős feladatot rónak a végrehajtó intézményrendszerre, továbbá felelős közreműködést igényelnek a kedvezményezettek részéről is. Az elmúlt évek kormányzati döntései az uniós források mind hatékonyabb, mind gyorsabb felhasználását támogatták úgy, hogy az egyszerűsítés kritériuma mellett az ágazati célkitűzések is növekvő hangsúlyt kaptak.

A Kormány döntésével túlléphető (ún. felülről nyitott) uniós előirányzatok továbbra is garantálják, hogy ne legyen se pénzügyi, se szabályozási akadálya az uniós források felhasználásának, az uniós forrásokhoz kötelezően biztosítandó államháztartási (központi költségvetési) finanszírozás összege pedig biztosított az egyes fejezetek költségvetésében.

A kifizetések gyorsítása a 2015. évi költségvetésben egyértelműen nyomon követhető, a jelenleg futó programok mellett pedig az újonnan induló programok forrásai is lehetőséget kínálnak az új célkitűzések támogatására. A támogatási források felhasználása – nagyságrendjénél fogva – alapvetően befolyásolja a makrogazdasági paraméterek teljesülését és így a növekedési, foglalkoztatási célok elérését.

Az Unió közösségi költségvetésének esetleges forráshiánya miatti bevétel-kieséssel a törvényjavaslat nem számol. Amennyiben az Európai Unió költségvetésének likviditási problémája keletkezne, az a kedvezményezettek részére történő támogatás-kifizetést nem befolyásolná, és nem lenne hatással az eredményszemléletű költségvetési egyenlegre sem. Kihatna viszont a hazai költségvetés pénzforgalmi hiányára és az államadósságra.

A 2007-2013 közötti időszak támogatásainak felhasználási adatai közül kiemelendők – átfogó fejlesztéspolitikai jellegük és a rendelkezésre álló európai uniós forrás nagyságrendje miatt – a strukturális alapok és a Kohéziós Alap forrásait magában foglaló Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (a továbbiakban: NSRK), valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: EMVA) forrásainak felhasználását meghatározó Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: ÚMVP) támogatásai.

A korábbi évekhez hasonlóan 2015-ben is több jogcímen érkezik olyan jelentős összegű támogatás hazánkba, amelyek a költségvetésben nem kerülnek elszámolásra, felhasználásukra azon kívül kerül sor.

A költségvetésen kívüli támogatások között összegükben az – Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból (a továbbiakban: EMGA) finanszírozott – terület alapú támogatások dominálnak, amelyek éves uniós kerete 1274 millió euró (395,1 milliárd forint).

Az EU Közös Agrárpolitikájának végrehajtását szolgáló másik közvetlen támogatási jogcím, az ún. agrárpiaci támogatások (belpiaci, külpiaci, export- és intervenciók támogatások), melyből a belpiaci támogatások egy részéhez (pl. Igyál Tejet Program, Iskolagyümölcs Program, Méhészeti Nemzeti Program stb.) kötelezően kapcsolódik nemzeti kiegészítés. Az agrárpiaci támogatási jogcímen 25,3 milliárd forint kifizetéssel lehet számolni.

Szintén nem jelennek meg a központi költségvetésben a közvetlenül az Európai Bizottságtól pályázható egyéb támogatások, melyek közül kiemelendők a kutatás-fejlesztési, valamint a különböző oktatási programok keretében megpályázható források.

A 2014-2020 közötti időszak uniós támogatási kereteit az Európai Bizottság által elfogadott Partnerségi Megállapodás (a továbbiakban: PM) határozza meg. Az új időszakban a PM értelmében 7764,5 milliárd forint EU-támogatás áll Magyarország rendelkezésére 2014-2020 között.

Az Európai Unió költségvetéséhez való hozzájárulási kötelezettséget a saját források rendszeréről szóló tanácsi határozat szabályozza. A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan új saját forrás határozat került elfogadásra, de a jogszabály hatályba lépése – várhatóan 2016-ban – a tagállami ratifikációk után történik meg.

Az átmeneti időszakra a jelenleg hatályos 2007/436/EK, Euratom tanácsi határozat vonatkozó előírásait kell alkalmazni, az új határozat hatálybalépését követően a 2014-2015. évben teljesített befizetések az új szabályok figyelembevételével, közösségi szinten, utólagosan korrigálásra kerülnek. Az Unió költségvetése részére teljesítendő nemzeti hozzájárulások összegét a tervezési időszakban elsősorban az uniós költségvetés várható kiadási főösszege, illetve a forint euróhoz viszonyított árfolyama határozza meg.

IV. Az államháztartás központi alrendszere hiányának finanszírozása, az államadósság kezelése, az adósság alakulása

1. A hiány finanszírozása és a központi költségvetés adósságának kezelése

Az elmúlt években a nemzetközi tőkepiaci válság hatására jelentősen átértékelődtek az államadósság-kezelés kockázatai, és a nemzetközi befektetői hangulat változásai miatt bizonytalanabbá vált a finanszírozási mozgástér is. A hagyományos piaci kockázatok, a devizaárfolyam- és kamatkockázaton túl kiemelt fontosságú a megújítási és finanszírozási kockázat is.

Finanszírozási és államadósság-kezelési szempontból a 2015. évben is változatlan stratégiai cél az elmúlt években elért stabil finanszírozási helyzet megőrzése, valamint a devizaadósság részarányának, s így a külső függés további csökkentése. Ezen stratégia keretében a hiány és a lejáró forintadósság finanszírozása forintkibocsátásokkal történik.

A megnövekedett belföldi - különösen lakossági - kereslet fennmaradása esetén a 2015. évi finanszírozás azzal számol, hogy a korábbi éveknél lényegesen kisebb összegű devizatörlesztés finanszírozása elsősorban forintkibocsátásokkal történik a

még mindig magas devizaadósság arány gyorsabb csökkentése érdekében. 2015-ben összesen 1,2 milliárd euró (1,5 milliárd dollár) nemzetközi devizakötvény, 1 milliárd euró belföldi devizakötvény, valamint 0,3 milliárd euró egyéb hitel visszafizetése esedékes. A 2,5 milliárd euró összegű devizalejázat kevesebb, mint a 2014. évi devizalejázatok fele.

További stratégiai célkitűzések a forintpiac továbbfejlesztése, a piaci likviditás erősítése és a lakossági állampapír-állomány futamidejének további növelése.

A központi kormányzat hiányának és a lejáró forintadósságnak a finanszírozását a tervek szerint piaci és lakossági forintkötény-kibocsátások biztosítják. A lakossági értékesítés nagyobb hányadát 2014-ig a lakossági kincstárjegyek biztosították, 2015-ben viszont már a 3-10 éves PMÁK (Prémium Magyar Államkötvény) és BMÁK (Bónusz Magyar Államkötvény) értékesítését tartalmazza a terv.

A közvetlenül a lakosságnak értékesített állampapírok növelik a belföldi befektetői bázist, és megbízható finanszírozást jelentenek az állam számára. A diszkontkincstárjegyek szerepe továbbra is az átmeneti, éven belüli likviditási igény biztosítása.

2015-ben is jelentős volumenű fejlesztési célú, kedvező kamatozású hitel felvétele várható a Nemzetközi Fejlesztési Intézményektől (NFI), amely 223 milliárd forint külföldi, hosszú futamidejű forrás bevonását jelenti majd a Kormány által jóváhagyott fejlesztési, beruházási programok megvalósításához, amely a tervek szerint forinthatként kerül felvételre.

Ezen kívül a hazai befektetők körében sikeres, az eurózóna inflációjához kötött kamatozású euró denominációjú PEMÁK kötvény és a letelepedési kötvény értékesítése is hozzájárul a finanszírozáshoz, a devizalejázatok részbeni refinanszírozásához.

2. A központi költségvetés adósságának és kamatának alakulása

A központi költségvetés nominális adóssága 2015 végére a GDP 73,5%-ára csökken a 2014. év végére tervezett 74,8%-ról. Így az államadósság 2010 óta már az 5. évben folyamatosan csökkenhet.

A bruttó pénzforgalmi kamatkiadások várható pénzforgalmi összege 2015-ben 1112,2 milliárd forintot tesz ki, ami nagymértékű csökkenést jelent a 2014. évi várható összeghez képest. A nettó kamatkiadás 1029,6 milliárd forintban prognosztizálható.

Az adóssággal kapcsolatos pénzforgalmi kamatbevételek 2015-ben 82,6 milliárd forintot tesznek ki.

Az eredményszemléletű ESA2010 szerinti bruttó kamatkiadások 1140,5 milliárd forintot, a nettó kamatkiadások 1123,4 milliárd forintot jelentenek 2015-ben.

A forintban fennálló adósság bruttó pénzforgalmi és eredményszemléletű kamatkiadása 2015-ben mérséklődik a kamatszint csökkenése miatt. A devizában fennálló adósság eredményszemléletű és pénzforgalmi nettó kamatkiadása is várhatóan csökkenni fog a tervezett állománycsökkenés és a kedvezőbb kamatok miatt.

V. A kormányzati szektor hiánya és adóssága az európai unió módszertana szerint

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény előírásainak megfelelően ez a fejezet ismerteti az államháztartás alrendszerei költségvetési egyenlegének összefüggését a 479/2009/EK rendelet szerinti kormányzati szektor hiányával, és az ugyanott meghatározott kamatkiadásokat figyelmen kívül hagyó elsődleges egyenlegmutatóval a 2015. évre tervezett adatok alapján.

Az államháztartás költségvetési egyenlegének összefüggése és kapcsolata a maastrichti deficitmutatóval és elsődleges egyenleggel (GDP százalékában)	2015. évi előirányzat
Államháztartás pénzforgalmi egyenlege	-2,7
Alrendszerenkénti bontásban:	
- központi költségvetés pénzforgalmi egyenlege	-2,4
- TB alapok pénzforgalmi egyenlege	0,0
- elkülönített alapok pénzforgalmi egyenlege	-0,2
- helyi önkormányzatok pénzforgalmi egyenlege	-0,1
Maastrichti egyenleg (kormányzati szektor ESA egyenlege)	-2,4
- ESA kamatkiadás	-3,7
- ESA elsődleges egyenleg	1,3
Alrendszerenkénti bontásban:	
- központi költségvetés ESA egyenlege	-2,2
- TB alapok ESA egyenlege	0,1
- elkülönített alapok ESA egyenlege	-0,2
- helyi önkormányzatok ESA egyenlege	-0,1
- államháztartáson kívüli, kormányzati szektorba sorolt szervezetek egyenlege	0,0
GDP	33 228

1. Az ESA2010 bevezetése

2014 szeptemberétől kezdődően az ESA2010 szabályai szerint kell az uniós adatszolgáltatásokat összeállítani (így a 2015. évi költségvetési tervezés adatai is már ez alapján készültek), mely több ponton eltér a korábbi ESA '95-től. Ezek között három olyan jelentősebb változás van, mely hatással van a maastrichti hiányra és adósságra:

1. a szektorbesorolási szabályok változása,
2. a TB-be történő egyösszegű átutalások (TB-be visszalépők esete) új kezelése (ez a 2011. évi egyenlegben jelentős, -9,63 százalékpontos változást jelent, mely azonban az EDP-eljárásra nincs hatással, mivel ezt a bevételt a Bizottság a korábbiakban is egyszeri bevételnek tekintette),
3. az ún. swapok (vagyis a devizában fennálló államadósság euróra történő csereügylete) elszámolásának változása (ez 0-0,1 százalékponttal rontja az egyenleget az egyes években).

Az ESA2010-re történő áttérés a maastrichti hiányon és adósságon túl hatással van a GDP- és GNI-adatokra is. A számtalan változás közül a legfontosabb a K+F és a katonai beszerzések felhalmozásként való kezelése.

2. Az uniós és az államháztartási elszámolások főbb módszertani eltérései

Az uniós statisztikai szabványok által definiált kormányzati szektor nagyobb szervezeti kört foglal magába, mint az államháztartás. Mindazon szervezetek beletartoznak, amelyek tevékenységük során közjavakat állítanak elő, a nemzeti jövedelem és a nemzeti vagyon elosztásában vesznek részt, irányításukat a kormányzati szervek végzik, és tevékenységük ellenértékében 50%-nál kisebb arányt képvisel az árbevétel.

A kormányzati szektorba sorolandó nem államháztartási szervezetek körét statisztikai munkabizottság állapítja meg. A 2015. évi költségvetés tervezési időszakára a kormányzati szektorba tartozó, államháztartáson kívüli szervezetek száma megközelítette a háromszázharmincat. Az új, szigorúbb besorolási kritériumok és az évente elvégzendő felülvizsgálat nyomán a 2014. tavaszi EDP-Jelentésben foglaltakhoz képest a besorolt szervezetek jegyzéke több mint száz szervezettel bővült.

Az uniós módszertan – a szervezeti kör különbözőségén túl – a számbavétel időpontját, értékét, az elszámolandó tranzakciók körét illetően is eltér az államháztartási elszámolásokhoz képest. Az alkalmazandó uniós módszertant, az ESA2010 nemzeti számlarendszert, egy uniós tanácsi rendelet¹ tartalmazza, amely a tagsággal a magyar jogrend részévé vált.

3. A kiemelt mutatószámok

Európai Unió tagsággal Magyarország vállalta az euró bevezetését, melynek fiskális kritériumaként a hiányt 3% alá, az adósságot pedig 60% alá kell csökkenteni, középtávon pedig a Stabilitási és Növekedési Egyezmény alapján meghatározott 1,7%-os strukturális deficitcélrt kell teljesíteni a GDP arányában.

Az Európai Unió jogrendje szerint a tagországoknak a túlzotthiány-eljárás (EDP) keretében évente két alkalommal – március és szeptember végéig – kell hivatalos jelentésben (Notifikáció) közölniük a két kiemelt kormányzati mutatót: a kormányzati szektor adósságát és hiányát. A Notifikációs jelentést valamennyi tényidőszakra a Központi Statisztikai Hivatal állítja össze a nem pénzügyi számlák tekintetében, a Magyar Nemzeti Bank a pénzügyi számlák körében, míg a Nemzetgazdasági Minisztérium az adott évi várható értékét mind az EDP-egyenlegnek, mind a maastrichti adósságnak.

A **maastrichti hiánymutató** és az államháztartási törvényben meghatározott deficitmutató tartalmi eltérése elsősorban a szervezeti kör különbözőségéből és az eredményszemléletű számbavételből (például adóknál és járulékoknál, dologi kiadásoknál, beruházásoknál, béreknél, kamatoknál), valamint a pénzügyi műveletek kiszűréséből adódik, de más jellegű tételek is befolyásolják azt.

A **maastrichti adósságmutató** a statisztikai értelemben vett kormányzati szektor konszolidált bruttó adósságát névértéken fejezi ki. (A konszolidálás a kormányzati szektoron belüli adósságelemeket szűri ki). A túlzotthiány-eljárás referenciaértékeként választott adósság bruttó szemléletű mutató: a különböző pénzügyi

¹ Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union Text with EEA relevance

instrumentumokban fennálló kötelezettségek nem csökkenthetők (nem nettósíthatók) az azonos instrumentumokban fennálló követelésekkel, és a más instrumentumban fennálló követeléssel sem. A névértéken számított adósság a visszaváltáskor ténylegesen fizetendő érték szerinti számbavételt jelenti.

A derivatívák piaci termékek, névértékkel nem rendelkeznek, ezért nem részei az uniós adósságmutatónak. A magyar államháztartási számviteli szabályok szerint a diszkont-értékpapírokat kibocsátási áron tartják nyilván, így a kibocsátási és visszaváltási értékük (névértékük) különbözete az Államadósság Kezelő Központ Zrt. (ÁKK) által nyilvántartott értékpapír-adósságot növeli.

A két mutató vonatkozásában a 2015. évi elszámolásokat is befolyásoló jelentősebb tételek a következők:

- A Gripen-szerződés keretében megvalósuló ügyletek elszámolásából fakadóan 2015-re 50,9 millió forint egyenlegjavulás várható, a kapcsolódó pénzügyi lízing fennálló tartozása év végére várhatóan 98,4 milliárd forint lesz.
- Az uniós források nem befolyásolhatják a kormányzat egyenlegét, a kormányzat bevételei és kiadásai között csak a kormányzati egységek által végső kedvezményezettként felhasznált források vehetők számításba. Az eredményszemléletesítések miatt 2014-ben 202,5 milliárd forinttal nagyobb összeg számolható el, mint a tervezett pénzforgalmi teljesítés.
- A széndioxidkvóta-kereskedelem statisztikai elszámolása miatti korrekció 2015-ben várhatóan 4,1 milliárd forint egyenlegromlást eredményez (19,3 milliárd forint pénzforgalmi bevétel kiiktatása, 15,2 milliárd forint 2014. évi értékesítés 2015. évi bevételként történő elszámolása eredőjeként).
- Érinti a kormányzati szektor hiányát és adósságát egy korábbi MEHIB-Eximbank-BTA kazah bank közötti összetett ügylet, melynek a pénzforgalmi költségvetésben megjelenő tételein túl 2,6 milliárd forint ESA-egyenleg javító hatása lesz a 2015. évi adatokban, az év végi maastrichti adósságban pedig 2,6 milliárd forint lesz az ügylet összege.
- A PPP-projektek esetében a szerződéses feltételek jelentős módosítása a statisztikai elszámolásokban egy korábban mérlegen kívül tartott beruházás kormányzati körbe kerülésével járhat. 2012-ben került sor ilyen átminősítésre, amely akkor tárgyi eszköz gyarapodással és adósságnövekedéssel járt a kormányzati mutatókban, míg hosszú távon a folyó PPP-díjak elszámolásában megtakarítás keletkezik a pénzforgalmi teljesítéshez képest. A 2012. évi átminősítések eredményszemléletű egyenlegjavító hatása 2015-ben várhatóan 1,0 milliárd forint, a projektek számított maastrichti adósság hatása év végén várhatóan 21,5 milliárd forint lesz.
- A MÁV Zrt. historikus hiteleinek részbeni átvállalására kerül sor 2015-ben 23,4 milliárd forint értékben. Az adósságvállalás a pénzforgalmi elszámolásokban nincsen hatással az egyenlegre, az ESA2010 szerinti elszámolásokban azonban az összeg tőketranszferként számolandó el, mely rontja a maastrichti egyenleget. Az átvállalás növeli mind az ÁKK által

kimutatott adósságot, mind a Gst. szerinti adósságot, valamint a maastrichti adósságot is, mivel a MÁV Zrt. kormányzati szektoron kívüli szervezet.

- A swap kamatok - a korábbiakban kifejtettek szerint - az ESA2010-ben már nem számolhatóak el tulajdonosi jövedelemként az EDP-egyenesben. Ennek következtében a 2015. évi EDP-egyenes 80,3 milliárd forinttal romlik a korábbi ESA'95 szerinti elszámoláshoz képest.
- A társadalombiztosítási rendszerbe visszalépők miatti egyszeri bevételek – a korábbiakban kifejtettek szerint – az ESA2010-ben már nem számolhatóak el azok beérkezésekor, hanem a későbbiekben a nyugdíjkifizetésekkel (Magyarország esetében 2012-től kezdődően 35 év alatt) egy időben. Ennek következtében a maastrichti egyenes 2015-ben 6,3 milliárd forinttal javul.
- Az MNV Zrt. által a Richter Rt.-ben fennálló 25%-os részesedésének eladásakor alkalmazott speciális kötvényes privatizációs technikához kapcsolódóan fennálló tartozás a kormányzati szektor adósságának részét képezi, melynek összege névértéken és 2015. évi várható árfolyamon számítva 280 milliárd forint.
- A Diákhitel 2 konstrukció teljes kockázata az államnál csapódik le, ezért azt át kell futtatni a kormányzati számlákon, így a kihelyezett hitelállomány növeli a maastrichti adósságot (az államadósságot azonban nem), 2015 végén várhatóan 14,8 milliárd forint összeggel. A kapcsolódó általános kamattámogatás rontja mind a költségvetési, mind az ESA'95/EDP szerinti egyenleget, finanszírozása pedig emeli az államadósságot és a maastrichti adósságot.
- A kormányzati szektorba besorolt, államháztartáson kívüli szervezetek adóssága 2015 végére várhatóan 192,7 milliárd forint lesz. Ennek jelentősebb tételei a következők:
 - = a Médiaszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap – elsősorban a székházvásárlásból és beruházási kiadások finanszírozásával kapcsolatos – 46,5 milliárd forint hiteltartozása;
 - = a MÁV-Start Zrt. 45,1 milliárd forint hiteltartozása, mely magában foglalja a szervezetbe 2014 elején beolvadó MÁV-Trakció Zrt. és MÁV-Gépészet Zrt. adósságelemeit is, melyek döntően előbbi eszközfedezettel biztosított beruházási hitelei;
 - = a Nemzeti Filharmónia Kft. 37,7 milliárd forint hiteltartozása, mely hitel a Művészetek Palotája projekt beruházásait finanszírozta.
- A kormányzati szektor adósságába beletartoznak a helyi önkormányzatok hitelviszonyon alapuló tartozásai, míg az önkormányzatoknál eszközként felhalmozott állampapírok állománya csökkenti a kormányzati szektor egészének adósságát. Az önkormányzatok előre mutató fejlesztéseihez, illetve megtérülő beruházásaihoz kaphatnak a jövőben hitelt, figyelemmel az állam egészének adóssághelyzetére.
- A társadalombiztosítási alapoknak a Kincstári Egységes Számláról nyújtott likviditási hitel év végi állománya, valamint az év végi megelőlegezések is az

alapok adósságaként vannak kimutatva az uniós statisztikában, a kormányzati szinten konszolidált adósságot azonban nem érintik.

Az uniós metodika szerinti hiány és adósság részletes módszertani bemutatását az indokolás melléklete tartalmazza.

VI. A strukturális egyenleg alakulása

A költségvetési keretrendszer 2014. január 1-jétől új elemekkel egészült ki a költségvetési keretrendszerekre vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU tanácsi irányelv nemzeti jogrendbe átültetésével. A megújult költségvetési tervezés szabályait az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, illetve annak végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza.

A törvény bevezette a strukturális egyenleg fogalmát. A strukturális egyenleg számítása az uniós módszertan szerinti hiányból indul ki, két tényező hatását kiszűrve:

1. A gazdasági ingadozások hatása (ciklikus hatás)

A gazdaság teljesítménye, amelyet a bruttó hazai termékkel (GDP) mérünk, általában felette vagy alatta van a gazdaság termelési képessége (rendelkezésre álló termelési kapacitásai, munkaerő-állománya, stb.) alapján tartósan lehetséges teljesítménynek, az ún. potenciális GDP szintjének. Több éven át kedvező konjunkturális viszonyok között a GDP szintje meghaladja a potenciális szintet, illetve kedvezőtlen konjunkturális viszonyok mellett elmarad attól. A GDP-nek és a potenciális GDP-nek a különbségét kibocsátási résnek nevezzük. Ha a kibocsátási rés pozitív, akkor nemcsak a GDP, hanem az adóalapok és adóbevételek nagysága is meghaladja a potenciális szintjét, azaz felületesen, pusztán a költségvetési hiányt nézve „mesterségesen” kedvezőnek tűnik a kép. Ha a rés negatív, akkor az adóalapok és adóbevételek elmaradnak a gazdaság potenciális teljesítőképessége alapján indokolttól, azaz a „valósnál” kedvezőtlenebb a kép. Az elmúlt években és várhatóan 2015. évben is az utóbbi a helyzet, a GDP még mindig nem érte el azt a szintet, amelyre a válság fellépése nélkül kerülhetett volna. A GDP 1%-os elmaradása a potenciális szinttől a GDP arányában 0,47 százalékponttal rosszabb egyenleget jelent a strukturálishoz képest.

2. Egyedi tételek hatása

Ezek olyan tételek, amelyek nem jelentenek rendszeres, évről-évre megjelenő kiadást vagy bevételt (pl. árvízi kiadások vagy egyszeri bevételek).

A gazdasági ciklus és az egyedi tényezők befolyásának kiszűrésével, azaz a strukturális egyenleg meghatározásával a költségvetéspolitikai jellegét, megfelelőségét és fenntarthatóságát illetően valóság-hű képet lehet alkotni, hiszen így a kedvező, illetve kedvezőtlen átmeneti hatásoktól elvonkozottatva lehet megalapozott véleményt mondani a költségvetés mélyszerkezetének minőségéről; azaz hogy „mennyire van rendben a költségvetés”. Ebből adódóan a strukturális egyenleg alapján indokolt közgazdaságilag középtávú célt meghatározni. Ennek megfelelően a hatályos rendelkezések is azt írják elő, hogy az éves költségvetéseknek a középtávú költségvetési céllal kell összhangban lenniük.

A 2013. évtől a magyar gazdaság növekedése pozitívvá vált, és a GDP szintje évről évre közeledik a potenciális szinthez (bár azt még 2015-ben sem fogja elérni). Ennek következtében a gazdaság ciklikus helyzetét mutató kibocsátási rés folyamatosan zárul. Így a költségvetési egyenleg folyamatosan közelít a strukturális egyenleghez.

A középtávú költségvetési célt a Konvergencia Program tartalmazza, az jelenleg a GDP 1,7%-ának megfelelő strukturális hiány. A 2015. évi, a GDP 2,4%-ának megfelelő költségvetési hiány – összesen a GDP 0,2%-ának megfelelő, a hiányt csökkentő egyszeri tételek mellett – 1,6%-os strukturális hiánynak felel meg, így teljesíti a középtávú költségvetési célkitűzést.